

گفت‌وگو با مدیر عامل بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی به مناسبت سالگرد تأسیس این نهاد

تولید علم برای زندگی

۲

در دیدار دکتر مالک رحمتی با وزیر جهاد کشاورزی مطرح شد

همکاری آستان قدس رضوی و دولت برای تحول آفرینی در کشاورزی

قائم‌مقام تولیت آستان قدس رضوی با اشاره به ضرورت داشتن ایران قوی در تمامی عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و صنعتی گفت: تحقق این هدف نیازمند توجه اساسی به زیرساخت‌ها و الزامات آن با نگاهی علمی، برنامه محوری، رویکرد جهادی و تکیه بر توان داخلی است. به گزارش آستان نبیوز، دکتر مالک رحمتی در دیدار سیدجواد ساداتی نژاد، وزیر جهاد کشاورزی و ...

ویژه فرهنگ و معارف رضوی | سال دوم | ویژه نامه ۳۷۸

تکته‌ها/حجت الاسلام قرائتی

واسطه‌ها، نگاهت را از صاحب نعمت پرت نکند

پیکر حجت الاسلام والمسلمین طباطبایی در حرم مطهر رضوی آرام گرفت

۴

به همت سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی «مشق ارشاد» رونمایی شد

۴

شاعر «کربلا منتظر ماست بیا تا برویم» درگذشت

۲

گزارش

حسن رحیم پور ازغندی تبیین کرد ابعاد الهیات و مبانی حکومت دینی

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی در سخنانی به تبیین وجوه و ابعاد الهیات و مبانی حکومت دینی پرداخت.

به گزارش آستان نبیوز، رحیم پور ازغندی، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی در دومین جلسه از سلسله جلسات بررسی مبانی الهیات انقلاب اسلامی که پنجشنبه شب در دانشگاه علوم اسلامی رضوی برگزار شد، اظهار کرد: برخی فکر می‌کنند یک حکومت دینی، معصوم و بی‌خطا و از تجربه و عقل بشری بی‌نیاز است. در حالی که، این حکومت به لحاظ مبانی و غایات دینی است، اما به لحاظ ابعاد مدیریت و ساختار، از امور بشری است. وی افزود: در زمان حکومت حضرت علی(ع) هم مشکلاتی وجود داشته است. در آن زمان هم در توزیع ثروت و قدرت مشکلات به حدی رسید که حضرت در چهار سال متحمل چهار جنگ شد، ده‌ها هزار مسلمان از دو سوی جنگ شهید شدند و در آخر هم خود ایشان ترور شد. رحیم پور ازغندی با اشاره به اینکه در حکومت دینی اصل بر توجه به آخرت است و سیاست، اقتصاد، مسکن و شغل مقدمه هستند، تصریح کرد: امام رضاع(ع) می‌فرمایند: «تعجب می‌کنم از اینکه برخی دل‌بسته در دنیا هستند باینکه نمی‌دانند تا چه زمانی در دنیا هستند». یکی از اشتباهات ما این است که تخیلات را با واقعیت اشتباه می‌گیریم.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی گفت: حضرت رضاع(ع) می‌فرمایند: «دنیا آمیخته با رنج و سختی است و زندگی بدون آن‌ها امکان ندارد». وی ادامه داد: در جای دیگر حضرت رضاع(ع) فرموده‌اند: «یکی از وظایف حکومت دینی این است که مردم را متوجه و آگاه کند. در دنیا باید حقوق تأمین شود و آباد باشد، اما نباید فراموش کرد برای این دنیا نخواهیم ماند». عنصر اصلی این دنیا زمان است و حقیقت آن برای ما معلوم نیست. رحیم پور ازغندی افزود: وقتی به سیاست، قدرت و موارد دیگر به‌عنوان وسیله نگاه کنیم و نه هدف، حکومت دینی شکل می‌گیرد. امام علی(ع) می‌فرمایند: شما هدف دنیا هستید و دنیا نباید هدف شما باشد. عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی در پایان گفت: برخی احساس می‌کردند حکومت کردن در زمان پیامبر(ص) و حضرت علی(ع) راحت و ساده و همه چیز سیاه‌وسفید بوده، در حالی که این‌طور نیست. در کلام امام رضا (ع) امامت در برابر حاکمیت نیست، امامت از نظر شیعه، رهبری انسانی است و فقط مسائل سیاسی و حکومت‌داری نیست. امامت عامل ارتباط دادن انسان با خداوند و فلسفه خلقت است.

یکی از محل‌های اسکان زائران در عهد صفوی به روایت اسناد آستان قدس رضوی کاروانسرای «دو در»؛ اقامتگاه فراموش شده زائران

یک در (باب) دکان علافی و یک در دکان طباطبایی متصل به یکدیگر که واقعست در سرسنگ به قرب کاروانسرای دو در، مستغنی از حد و وصف از تاریخ ذیل لغایت یک سال کامل شمسی به مبلغ چهارده هزار و چهارصد دینار عراقی مقرر و مشروط آن‌که مال اجاره را به قسط الشهور (اقساط ماهانه) هر ماه مبلغ یک هزار و دویست دینار عراقی داده باشد». در این سند قدیمی و مربوط به ۳۹۴ سال پیش، کاروانسرای «دو در»، به دلیل شهرت در بازار و شهر مشهد، به عنوان مکان شاخص در معرفی و به اصطلاح ثبت آدرس مغازه‌ها و اماکن در نظر گرفته شده و طبق نظر نویسنده سند، با این آدرس، نشانی مکان «مستغنی از حد و وصف» است و نیازی به توضیح بیشتر ندارد. با توجه به متن سند، می‌توان چنین فرض کرد که به احتمال زیاد، محل قرار گرفتن کاروانسرا، جایی میان میدان سرسنگ و حرم رضوی بوده‌است،

نزدیکی میدان سرسنگ، جایی در غرب حرم مطهر قرار داشت. محدوده میدان سرسنگ را امروزه می‌توان در انتهای بازار فرش مشهد و در مجاورت حمام مهدیقلی‌بیگ و مسجد قدیمی ۷۲ تن، در نظر گرفت. با این حال، ظاهراً این کاروانسرا به مدرسه «دو در» هم نزدیک بوده‌است و اصلاً بعید نیست نام خود را از این مدرسه قدیمی گرفته‌باشد. این کاروانسرا، از مشهورترین کاروانسراهای زمان خود بود و به احتمال زیاد، آن را در عهد صفویه ساخته‌بودند.

مرور یک سند قدیمی

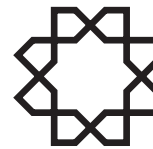
یکی از اسناد مهمی که در آن به نام و مشخصات مکانی کاروانسرای «دو در» اشاره شده، سند شماره ۳۷۸۱/۲۵ در مجموعه سندهای مرکز اسناد آستان قدس رضوی است؛ سندی متعلق به سال ۱۰۳۸/۱۳ و ماه‌های پایانی عمر شاه عباس

یعنی احتمالاً آن را جایی در شرق میدان سرسنگ و غرب حرم رضوی ساخته‌بودند؛ مکانی بسیار دنج که به دلیل نزدیکی‌اش به حرم امام رضاع(ع)، مورد توجه زائران بود و از جمعیت مشتاقان آن‌ها، میزبانی می‌کرد. اگر بخواهیم محدوده‌ای آموزشی برای این کاروانسرای قدیمی در نظر بگیریم، احتمالاً باید به سراغ فضایی بین صحن پیامبر اعظم(ص) و صحن غدیر برویم؛ هر چند که تخریب این کاروانسرا، به احتمال، در اواخر دوره قاجار یا اوایل دوره پهلوی انجام شد و بناهای دیگری جای آن را گرفت و این بناها نیز، در طرح‌های توسعه بعدی تخریب شد و زمین آن‌ها، کاربری‌های دیگری یافت.

یکم صفوی. موضوع سند، البته ربطی به کاروانسرای «دو در» ندارد و بحث آن مربوط به یک قرارداد اجاره است، اما در متن آن، اشاره دقیقی به مکان این کاروانسرا و البته، شهرت آن شده: «به تاریخ ۱۹ شهر صفر سنه ۱۰۳۸ (۲۴ مهرماه ۱۰۰۷) ... قرار اجاره و مقاطعه شرعیه دو باب دکان علافی (علوفه فروشی) و طباطبایی واقعه در سرسنگ قرب کاروانسرای دو در، حسب التمسک (بر اساس سند مربوط به قرض گرفتن) ... حاجی محمدقاسم ... معترف شد به وجه شرع شریف ... که به اجاره و مقاطعه شرعیه گرفته از وکلاء نواب مستطاب ... میرزا محمد مؤمن الحسینی المتولی (متولی وقت آستان قدس) ... همگی و تمامی

محمدحسین نیکبخت] هویت زبانی مشهد، از همان بدو پیدایش، این شهر را به محل آمد و شد خیل زائرانی تبدیل کرد که از اقصی نقاط

عالم، به شوق زیارت مرقد مطهر ثامن الحجج(ع) به این مکان مقدس سفر می‌کردند. موضوع اسکان این زائران و ارائه خدمات مناسب به آن‌ها، از همان قرن‌های اول شکل‌گیری اماکن متبرکه، یک دغدغه مهم و اساسی برای متولیان آستان بود؛ دغدغه‌ای که موضوع ساخت کاروانسراها و احداث اماکن اقامتی را به یکی از اصلی‌ترین فعالیت‌های عمرانی در شهر مشهد تبدیل کرد. در یک قرن اخیر، با تغییر شرایط مهمان‌پذیری و ساختن مسافرخانه‌ها و هتل‌های جدید و مدرن به تدریج کاروانسراها از رونق افتاد و بسیاری از آن‌ها در طرح‌های توسعه حریم حرم، از میان رفت و جز نام برخی از این کاروانسراها، دیگر نشانی از وجود آن‌ها باقی نماند؛ تا آن‌جا که برخی از پژوهشگران، کاروانسراها را صرفاً بارانداز کاروان‌های تجاری دانستند و کاربری آن‌ها به عنوان اقامتگاه زائران، در مجاورت حرم مطهر را نادیده گرفتند؛ در حالی که این کاروانسراها بزرگ و نفیس، روزگاری محل آمد و شد زائران حرم رضوی بود و البته، مکان شکل گرفتن جلسات دعا و مناجات و برگزاری نمازهای یومیه، یکی از این کاروانسراها که دیگر حتی نامی از آن باقی نیست و تنها با کمک سندهای موجود در مرکز اسناد آستان قدس رضوی می‌توان درباره‌اش اطلاعاتی بدست آورد، کاروانسرای بزرگ «دو در» است.

کدام «دو در»؟

حتماً شما هم مانند نگارنده، وقتی چشمتان به اسم «دو در» افتاد، آن را با مدرسه «دو در» که امروزه در مرکز اماکن متبرکه قرار دارد و دارالقرآن حرم مطهر رضوی است، اشتباه گرفته‌اید؛ مدرسه‌ای که احتمالاً مربوط به دوره تیموری است و قبر بانی آن، زیر یکی از گنبد‌های زیبا و کوچکش قرار گرفته‌است؛ مدرسه‌ای که در دوره صفوی آن را بازسازی کردند و خوشبختانه، در توسعه حریم حرم، بنای آن حفظ شد تا ما بتوانیم شکوه معماری اسلامی ایرانی را ببینیم و از آن لذت ببریم. اما خب، کاروانسرای «دو در» ارتباطی به این مدرسه ندارد. این کاروانسرای بزرگ که ظاهراً موقوفه آستان قدس رضوی هم بود، طبق اسناد موجود، در

اهدای جایزه «ورزشکار جوانمرد قرن ایران» به موزه آستان قدس رضوی

محمد انصاری، بازیکن با اخلاق فوتبال کشورمان، در مراسمی جایزه ویژه «ورزشکار جوانمرد قرن ایران» را به موزه آستان قدس رضوی اهدا کرد. به گزارش آستان نبیوز، انصاری در حاشیه این مراسم درباره هدف خود از اهدای این نشان به آستان حضرت رضاع(ع) گفت: ورزشکاران اخلاق‌مدار در کشور ما کم نیستند و من هم به نمایندگی از همه آن‌ها این تندیس را که به لطف مردم به من اهدا شده بود به موزه آستان قدس رضوی اهدا کردم. وی افزود: امیدوارم حضرت رضاع(ع) اهدای این نشان را از ما قبول کنند، ما هم بتوانیم در مسیر اهل بیت (ع) قدم برداریم و باز هم شاهد اهدای مدال‌ها و جوایز ورزشکاران کشور به آستان امام هشتم(ع) باشیم. اسفند ماه سال ۱۴۰۰ بود که وزارت ورزش و جوانان با همکاری کمیته ملی المپیک و پارالمپیک، برترین‌های ورزش ایران در طول ۱۰۰ سال اخیر را معرفی کرد و با آرای مردم، جایزه ویژه «مروج رفتار جوانمردی در ورزش ایران قرن ۱۴» به محمد انصاری اهدا شد.

نشست سفیران رضوی با حضور خانواده‌های شهدای مقاومت عراق

نشست سفیران رضوی به میزبانی معاونت امور بین‌الملل سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی با حضور خانواده‌های شهدای جبهه مقاومت کشور عراق برگزار شد. به گزارش آستان نبیوز، این گردهمایی پنجشنبه ۱۸ آبان با حضور معاون امور بین‌الملل سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی و ۳۰ نفر از خانواده شهدای الحشد الشعبی کشور عراق با هدف تکریم خانواده این شهدا در محل تالار شیخ طوسی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی برگزار شد. حجت‌الاسلام و وظیفه همه ماست. معاون امور بین‌الملل نشست ضمن خوشامدگویی به این گروه از زائران، به آیه پایانی سوره مریم اشاره کرد و گفت: مضمون این آیه این است که اگر انسان ایمان به خدا و عمل صالح داشته باشد، نتیجه اش این است که خداوند محبت او را در دل مردم منتشر می‌کند و این از ویژگی‌های خاص شهادت است. وی ادامه داد: شهدا همواره جایگاه خاصی نزد خداوند دارند و ما هر چه داریم از رشادت‌ها و شهامت‌های آنان است، از همین رو تکریم و تعظیم خانواده شهدا وظیفه همه ماست. معاون امور بین‌الملل سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی، ادامه داد: شهدا قطعاً روش و منش خوبی داشتند که عاقبت آنان ختم به شهادت شده و خانواده شهدا دارای دو اجر هستند؛ یکی اجر مصیبت‌های وارد شده و دوم اجر صبوری که از این مصیبت‌ها بر آنان وارد شده است. شایان ذکر است، حرم گردی، بازدید از موزه‌های حرم مطهر و اهدای هدایای متبرک و فرهنگی از دیگر برنامه‌های تدارک دیده شده ویژه این گروه از زائران بود.

مشاور تولیت آستان علوی:

نیازمند استفاده از تجارب موفق آستان قدس رضوی هستیم

مشاور تولیت آستان حضرت علی(ع) گفت: نیازمند استفاده از تجارب موفق آستان قدس رضوی در حوزه‌های تحولی، ساختاری و فناوری حرم مطهر امام علی(ع) هستیم. به گزارش آستان نبیوز، دکتر ماهر حمید، مشاور تولیت آستان مقدس حضرت علی(ع) در حوزه برنامه‌ریزی و توسعه راهبردی در حاشیه نشست با بخش‌های فناوری و طرح و برنامه آستان قدس رضوی اظهار کرد: امروز برای استفاده از تخصص‌ها و

تجارب آستان قدس رضوی در بخش مدیریت تحول و توسعه و طرح و برنامه آستان قدس رضوی حضور داریم. وی ادامه داد: با توجه به اینکه در تولیت آستان مقدس حضرت علی(ع) به دنبال ایجاد تحولات ساختاری هستیم، نیاز داریم از تجارب موفق آستان قدس رضوی در بخش ساختارسازی و شرح وظایف استفاده کنیم. ماهر حمید افزود: جلسه دیگری

نیز با بخش فناوری اطلاعات آستان قدس رضوی برگزار کردیم که آن هم دستاوردهای بسیار خوبی برآیمان به ارمغان آورد. وی ادامه داد: با سامانه‌های مختلف فناوری اطلاعات آستان قدس رضوی آشنا شدیم که علاوه بر خدمت‌رسانی به بخش‌های داخلی، خدماتی نیز به خارج از مجموعه آستان قدس رضوی ارائه می‌کند و حتماً از تجارب این مجموعه در آستان مقدس حضرت علی(ع) استفاده خواهیم کرد.

